

EU:S INKOMSTER

EU:s budget finansieras till stor del (över 90%) med egna medel. Årliga inkomster måste till fullo täcka årliga utgifter. Beslut om systemet för EU:s egna medel fattas enhälligt av rådet, med beaktande av Europaparlamentets yttrande, och ska ratificeras av medlemsstaterna. En reform av systemet för egna medel bestående av två paket med nya egna medel föreslogs av kommissionen 2022 och 2023.

RÄTTSLIG GRUND

- Artiklarna 311 och 322.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och artiklarna 106a och 171 i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen.
- [Rådets beslut \(EU, Euratom\) 2020/2053 av den 14 december 2020](#) om systemet för Europeiska unionens egna medel.
- [Rådets förordning \(EU, Euratom\) 2021/768 av den 30 april 2021](#) om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel, [rådets förordning \(EU, Euratom\) nr 609/2014 av den 26 maj 2014](#) om metoder och förfaranden för tillhandahållande av traditionella, momsbaseade egna medel och BNI-baserade egna medel samt åtgärder för att möta likviditetsbehov, [rådets förordning \(EU, Euratom\) 2021/769 av den 30 april 2021](#) om den slutliga enhetliga ordningen för uppbörd av egna medel som härrör från mervärdesskatt och [rådets förordning \(EU, Euratom\) 2021/770 av den 30 april 2021](#) om beräkning av egna medel baserade på plastförpackningsavfall som inte materialåtervinns, om metoder och förfaranden för tillhandahållande av dessa egna medel, om åtgärder för att möta likviditetsbehov och om vissa aspekter av egna medel baserade på bruttonationalinkomst.

MÅL

Att ge Europeiska unionen finansiell självständighet inom de gränser som budgetdisciplinen sätter.

FUNKTIONSSÄTT

Genom [beslutet om egna medel av den 21 april 1970](#) fick Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) egna medel. Genom [rådets beslut \(EU, Euratom\) 2020/2053 av den 14 december 2020](#) är de egna medel som kan användas varje år för närvarande begränsade till högst 1,4 % av EU: bruttonationalinkomst (BNI). Eftersom de totala

utgifterna inte får överstiga de totala inkomsterna begränsas även utgifterna av detta tak (se faktablad [1.4.3](#)). I praktiken ligger taket för utgifterna i den nuvarande fleråriga budgetramen för 2021–2027 (se faktablad [1.4.3](#)) på en nivå som motsvarar ca 1,4 % av EU:s BNI.

INKOMSTSAMMANSÄTTNINGEN

1. "Traditionella" egna medel

De traditionella egna medlen består av tullavgifter, jordbrukstullar och socker- och isoglukosavgifter som tagits ut sedan 1970. Den andel som medlemsstaterna får behålla för att täcka uppbördskostnader har höjts igen till 25 % från 20 %. "Traditionella" egna medel utgör nu vanligtvis cirka 10–15 % av de egna medlen^[1].

2. Momsbaserade egna medel

Det handlar om en överföring till unionen av en procentandel av den mervärdesskatt (moms) som enligt uppskattningar tas ut i medlemsstaterna. Moms ingick redan i 1970 års beslut, men började inte tillämpas förrän medlemsstaternas momssystem harmoniserades 1979. Momsmedlen utgör nu också cirka 10 % av de egna medlen.

3. BNI-baserade egna medel

Dessa egna medel består av en avgift med en enhetlig procentsats baserad på medlemsstaternas BNI som fastställs inom ramen för det årliga budgetförslaget. Systemet skapades genom [rådets beslut 88/376/EEG av den 24 juni 1988](#). Ursprungligen skulle denna avgift endast tas ut om de övriga egna medlen inte till fullo täckte utgifterna, men nu finansierar den huvuddelen av EU:s budget. De BNI-baserade medlen har tredubblats sedan slutet av 1990-talet och utgör nu cirka 60–70 % av de sammanlagda egna medlen.

4. Egna medel från plastförpackningsavfall

Detta är en ny kategori egna medel som infördes den 1 januari 2021 genom 2020 års [beslut om egna medel](#). Det är ett nationellt bidrag på grundval av mängden av icke-återvunnet plastförpackningsavfall med en enhetlig uttagsats på 0,80 euro per kilogram. Bidragen från medlemsstater med en BNI per capita som ligger under EU-genomsnittet minskas med ett årligt schablonbelopp motsvarande 3,8 kg plastavfall per capita. Inkomsterna från denna resurs tillhandahåller cirka 3–4 % av EU:s budget.

5. Övriga inkomster och det saldo som förts över från föregående budgetår

Övriga inkomster omfattar den inkomstskatt som betalas av EU:s personal, bidrag från länder utanför EU till EU-program, räntebetalningar och böter som betalas av företag som bryter mot EU-lagstiftningen. Saldot från varje budgetår tas upp i budgeten för nästföljande budgetår som inkomst om det rör sig om ett överskott. Övriga inkomster, saldon och tekniska justeringar utgör vanligen ca 2–8 % av de totala inkomsterna.

6. Korrigeringsmekanismer

Systemet för egna medel har också använts för att korrigera budgetobalanser mellan medlemsstaternas nettobidrag. Trots att Förenade kungarikets rabatt, som infördes

[1] [Europeiska unionens konsoliderade årsredovisning – Budgetåret 2021](#).

1984, inte längre tillämpas kommer schablonbeloppskorrigeringar fortfarande att gagna Danmark, Tyskland, Nederländerna, Österrike och Sverige under perioden 2021–2027.

7. Upplåning

EU-budgeten kan inte underbalanseras och det är inte tillåtet att finansiera dess utgifter genom lån. För att finansiera de bidrag och lån som tillhandahålls genom återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU fick kommissionen dock undantagsvis och tillfälligt tillstånd att låna upp till 750 miljarder euro (i 2018 års priser) på kapitalmarknaderna. Ny nettoupplåning bör upphöra i slutet av 2026, varefter endast refinansieringstransaktioner kommer att tillåtas. Kommissionen tillämpar en diversifierad lånestrategi som kombinerar användningen av långfristiga obligationer, gröna obligationer och kortfristiga skuldväxlar som säljs genom syndikering och auktioner, i kombination med öppen och transparent kommunikation via årliga lånebeslut och halvårsvisa finansieringsplaner.

MOT EN REFORM AV EU:S EGNA MEDEL

I Lissabonfördraget fastställs det att budgeten helt och hållet bör finansieras med egna medel och att rådet har befogenhet att, efter att ha hört parlamentet, enhälligt fatta beslut om unionens system för egna medel^[2], införa nya kategorier för egna medel och avskaffa redan befintliga kategorier. Det fastställs också att rådet endast kan anta genomförandeåtgärderna för dessa beslut med parlamentets godkännande.

I januari 2017 lade den högnivågrupp som inrättades 2014 för att göra en generell översyn av systemet med egna medel (Montigruppen) fram sin [slutrapport](#) om mer transparenta, enkla, rättvisa och demokratiskt ansvarsfulla sätt att finansiera EU:s budget. Den centrala slutsatsen var att EU:s budget behövde reformeras, både när det gäller inkomst- och utgiftssidan, för att man ska kunna hantera de aktuella utmaningarna och åstadkomma konkreta resultat för EU-medborgarna.

På grundval av denna rapport och det efterföljande [diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser](#) lade kommissionen den 2 maj 2018 fram [förslag](#)^[3] om att förenkla de nuvarande momsbaseade egna medlen och införa en korg med nya egna medel. Kommissionen föreslog också att avskaffa alla rabatter och att minska från 20 % till 10 % den andel av tullintäkterna som medlemsstaterna behåller för att täcka uppbördskostnaderna, samt att öka taket för årliga begäranden om egna medel med hänsyn till ett lägre totalt BNI i EU-27 och den föreslagna integreringen av Europeiska utvecklingsfonden i EU:s budget

EUROPAPARLAMENTETS SYNPUNKTER

På basis av de nya bestämmelserna i Lissabonfördraget har parlamentet upprepade gånger efterlyst en djupgående reform av systemet för egna medel i ett antal ståndpunkter och resolutioner under de senaste åren^[4]. Parlamentet har lyft fram

[2] Alla sådana beslut ska ratificeras av medlemsstaterna.

[3] Revisionsrätten avgav ett yttrande om förslagen den 29 november 2018 ([yttrande nr 5/2018](#)).

[4] [Ståndpunkten av den 17 december 2014](#) om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel; [ståndpunkten av den 16 april 2014](#) om utkastet till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel; [resolutionen av den 6 juli 2016](#) om förberedelse av revideringen av den fleråriga budgetramen 2014–2020 efter valet; parlamentets synpunkter inför kommissionens förslag; [resolutionen av den 26 oktober 2016](#) om halvtidsrevidering av den fleråriga budgetramen

problemen med systemet för egna medel, särskilt dess alltför stora komplexitet och dess finansiella beroende av nationella bidrag.

För att uppnå en mer stabil EU-budget, som utformats för att stödja EU:s politiska mål, efterlyste det upprepade gånger en ambitiös och balanserad korg av nya egna EU-medel som är rättvis, enkel, transparent och finanspolitiskt neutral för medborgarna. Parlamentet förespråkade också reformer för att göra skatteuppbörden enklare, mer transparent och mer demokratisk och för att minska andelen BNI-bidrag, reformera eller avskaffa momsmedlen och fasa ut alla former av rabatter.

REFORMFÖRSLAG

Vid Europeiska rådets möte den 17–21 juli 2020 enades stats- och regeringscheferna om en ny flerårig budgetram, NextGenerationEU, en höjning av betalningstaket och nya egna medel baserade på icke-återvunnet plastavfall som ska tillämpas från och med januari 2021. Detta baserades på kommissionens förslag av den [28 maj 2020](#) att låna upp till 750 miljarder euro genom att emittera obligationer på de internationella marknaderna på EU:s vägnar, med löptider på 3–30 år, i syfte att hantera effekterna av covid-19-pandemin. Som säkerhet för de skulder EU ådragit sig för att senare kunna betala tillbaka de medel som anskaffats på kapitalmarknaderna föreslog kommissionen att taket för egna medel undantagsvis och tillfälligt skulle höjas med 0,6 % av EU:s BNI utöver den föreslagna permanenta höjningen från 1,2 % till 1,4 % av BNI för att ta hänsyn till den nya ekonomiska situationen.

I sin [resolution av den 23 juli 2020](#) betonade parlamentet att det bara är ytterligare nya egna medel som kan bidra till att betala tillbaka EU:s skuld och samtidigt värna EU:s budget och minska trycket på de nationella finanserna och på EU-medborgarna. Den [16 september 2020](#) krävde parlamentet på nytt i sitt yttrande inom ramen för samrådsförfarandet att nya egna medel skulle införas i enlighet med en färdplan och att alla rabatter skulle avskaffas.

Den 10 november 2020 nådde parlamentets, rådets och kommissionens förhandlare en politisk överenskommelse om den fleråriga budgetramen, egna medel och vissa aspekter av styrningen av återhämtningsinstrumentet. I en ny bilaga till det [interinstitutionella avtalet mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning](#) inrättades en färdplan för införandet av nya egna medel under perioden 2021–2027. Inkomsterna från nya egna medel bör vara tillräckliga för att täcka återbetalningen av NextGenerationEU, medan återstående intäkter bör finansiera EU-budgeten, i enlighet med universalitetsprincipen. Enligt den bindande tidsplanen ska kommissionen senast i juni 2021 lägga fram förslag om nya egna medel baserade på en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna, en digital skatt och ett reviderat system för handel med utsläppsrätter (som ska införas senast den 1 januari 2023), och senast i juni 2024 lägga fram förslag om ytterligare nya egna medel som skulle kunna omfatta en

2014–2020; [resolutionen av den 24 oktober 2017](#) om diskussionsunderlaget om framtiden för EU:s finanser; [resolutionen av den 14 mars 2018](#) om reformen av systemet för Europeiska unionens egna medel; [resolutionen av den 30 maj 2018](#) om den fleråriga budgetramen 2021–2027; [resolutionen av den 14 november 2018](#) om den fleråriga budgetramen 2021–2027; [resolutionen av den 10 oktober 2019](#) om den fleråriga budgetramen 2021–2027 och egna medel: dags att uppfylla medborgarnas förväntningar.

skatt på finansiella transaktioner och ett finansiellt bidrag kopplat till företagssektorn (eventuellt en ny gemensam bolagsskattebas). Enligt det nya beslutet om egna medel som antogs den 14 december 2020 bibehölls rabatter för vissa medlemsstater och de uppbörds kostnader som tas ut på tullar höjdes från 20 % till 25 %.

Efter dess ratificering av alla medlemsstater den 31 maj 2021 har beslutet om egna medel tillämpats retroaktivt sedan den 1 januari 2021.

Efter förslagen av den 14 juli 2021 till [översyn av EU:s system för handel med utsläppsätter](#) och [inrättandet av en mekanism för koldioxidjustering vid gränserna](#) offentliggjordes [ett förslag till nästa generation av EU:s egna medel](#) den 22 december 2021. I förslaget anges att 25 % av intäkterna från utsläppsätter som auktioneras ut, 75 % av inkomsterna från mekanismen för koldioxidjustering vid gränserna och 15 % av den andel av de kvarstående vinsterna som omfördelas till EU:s medlemsstater enligt OECD/G20-överenskommelsen om internationell företagsbeskattning (första pelaren) ska betalas till EU:s budget. Den 23 november 2022 antog parlamentet [ändringar av förslaget](#), och nu väntar man på att rådet ska fatta beslut. Parlamentet antog också [en resolution den 10 maj 2023](#) med förslag till ytterligare nya egna medel.

Den 20 juni 2023 offentliggjorde kommissionen sina förslag till ett andra paket med egna medel. Detta inbegrep tillfälliga statistiska egna medel, som betalades in som ett nationellt bidrag på företagsvinster på 0,5 % av den teoretiska EU-bolagsskattebasen (baserad på driftsöverskottet brutto för sektorerna finansiella och icke-finansiella bolag, beräknat av Eurostat). Så småningom kommer detta att ersättas av verkliga egna medel baserade på bolagsbeskattning, ett bidrag från ett framtida [enhetligt regelverk för inkomstbeskattning för företag i Europa \(BEFIT\)](#). I förslaget förutses också en ökning av uttagssatsen för egna medel på basis av utsläppshandelssystemet från 25 % till 30 %, vilket motiveras av det stigande koldioxidpriset. Det föreslagna paketet skulle kunna ge ytterligare årliga intäkter på omkring 23 miljarder euro från 2024 och 36 miljarder euro från och med 2028, vilket motsvarar cirka 18–20 % av de totala intäkterna.

Andras Schwarcz
10/2023

